

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 18 юни 2024 г.
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	10254/24
Относно:	Заклучения на Съвета относно засилването на съдебното сътрудничество с трети държави в борбата с организираната престъпност

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно засилването на съдебното сътрудничество с трети държави в борбата с организираната престъпност, одобрени от Съвета на неговото 4031-во заседание, проведено на 13 – 14 юни 2024 г.

Заклучения на Съвета

„Борба с трафика на наркотици и организираната престъпност:

засилване на съдебното сътрудничество с трети държави“

Въведение

Въпросът по-общо

- а) Организираната престъпност и незаконният трафик на наркотици представляват сериозна заплаха за европейските граждани, предприятия и институции, както и за европейската икономика и сигурността на държавите членки. Организираните престъпни групи все по-често използват крайно насилие, проникване в законната икономика, както и корупция, като по този начин подкопават принципите на правовата държава и излагат на риск основите на нашите демокрации.
- б) Стратегията на ЕС за борба с организираната престъпност за периода 2021—2025 г.¹ има за цел да укрепи правоприлагането и съдебното сътрудничество, да се справи със структурите на организираната престъпност и приоритетните престъпления, да премахне печалбите от престъпна дейност и да осигури модерен отговор на технологичното развитие. Стратегията на ЕС относно наркотиците за периода 2021—2025 г. и Планът за действие на ЕС относно наркотиците за периода 2021—2025 г. предоставят всеобхватната политическа рамка за политиката в областта на наркотиците. Те възприемат основан на доказателства, интегриран, балансиран и мултидисциплинарен подход към явлението наркотици на национално, европейско и международно равнище. В един по-нов документ, съобщението на Комисията относно пътната карта на ЕС за борба с трафика на наркотици и организираната престъпност², се определят действия за укрепване на устойчивостта на логистичните центрове, включително чрез Европейски пристанищен алианс, за разбиване на високорисковите престъпни мрежи, за превенция и за международно сътрудничество.

¹ 8085/21 + ADD 1.

² 14114/23.

- в) Въз основа на тази рамка и на фона на все по-тревожната ситуация, свързана с наркотиците, съществува наложителна необходимост от предприемане на ефективни действия за борба с организираната престъпност, свързана с наркотиците, в рамките на съвместни усилия от страна на държавите — членки, институциите и агенциите на ЕС, и в обхвата на многостранен подход. В настоящите заключения се разглеждат аспектите на тези действия, които са свързани със засилването на съдебното сътрудничество с трети държави.

Съдебно сътрудничество

- г) Повечето от представляващите най-голяма заплаха престъпни мрежи имат обхват, който се простира отвъд границите на ЕС. Този глобален обхват е отразен в състава на престъпните мрежи — считаните за най-голяма заплаха 821 престъпни мрежи включват представители на 112 националности³. Поради това съдебното сътрудничество с трети държави е от съществено значение за улесняване на наказателното преследване и изпращане пред съд на членовете на престъпни мрежи.
- д) Съдебното сътрудничество с трети държави е вече добре развито както на равнището на държавите членки, така и на равнището на ЕС. На равнището на ЕС вече са налични множество инструменти, форуми и правни инструменти. По-специално Евроюст, Европейската прокуратура и Европейската съдебна мрежа по наказателноправни въпроси непрекъснато разширяват своята ангажираност и партньорства с трети държави с цел улесняване на съдебното сътрудничество. Необходими са допълнителни мерки в рамките на Договорите за по-нататъшно подобряване на съдебното сътрудничество с трети държави в борбата с организираната престъпност. Тази работа следва да се съсредоточи върху ограничен брой приоритети, така че да се постигнат резултати в краткосрочен план.

³ Публичен доклад на Европол, „Decoding the EU’s most threatening criminal networks“ (Установяване на представляващите най-голяма заплаха престъпни мрежи в ЕС)

- е) Мерките, които могат да бъдат предприети както на равнището на Съюза, така и на национално равнище за укрепване на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, се различават в зависимост от съответната трета държава. Елементите, които трябва да бъдат взети предвид, включват: съществуващото равнище на съдебно сътрудничество и сътрудничество в областта на правоприлагането; положението по отношение на принципите на правовата държава и основните права, включително защитата на данните; положението на третата държава като държава на произход, транзит или местоназначение на жертви на трафик и на стоки, предмет на трафик; степента, в която третата държава е държава на произход на престъпни организации, действащи в ЕС; степента, в която третата държава се използва като сигурно убежище от лица, заподозрени, че играят ключова роля в дейностите на престъпна организация и че се възползват от престъпните дейности и облаги — наричани също обекти от особен интерес. Наличието на значителни слабости, които допринасят за способността на престъпните организации да изпират пари или да прехвърлят активи с незаконен произход чрез финансовата система, е друг елемент, който може да бъде взет предвид. Посочените по-долу мерки следва да бъдат оценени от всички участващи заинтересовани страни съгласно съответните им мандати и компетентност и в съответствие с принципа на лоялно сътрудничество по отношение на всяка трета държава, с която е необходимо да се подобри съдебното сътрудничество. Те следва да се прилагат гъвкаво, като се вземат предвид различните обстоятелства и специфичният контекст.
- ж) В съответствие с Договорите държавите членки запазват широки правомощия по отношение на определянето на най-ефективните инструменти за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с трети държави на двустранна основа. Повечето от изброените по-долу мерки допълват мерките, предприети от държавите членки на двустранно равнище при взаимодействието им с трети държави по отношение на съдебното сътрудничество.

Заклучения на Съвета

1. Съветът изтъква необходимостта от засилване на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трети държави като част от усилията за борба с организираната престъпност. В този контекст и като подкрепя непрекъснатите усилия за съдебно сътрудничество с трети държави като цяло, Съветът счита, че е необходима допълнителна работа. Новите мерки, които се предлага да бъдат предприети на равнище ЕС, имат за цел да допълнят и засилят съществуващите действия на ЕС и действията, предприети от държавите членки на двустранна основа.
2. Новите мерки следва да се съсредоточат върху трети държави, с които допълнителните усилия биха били особено полезни, за да се засили съдебното сътрудничество в борбата с организираната престъпност. Тези трети държави могат да бъдат идентифицирани въз основа на съответни критерии, например броя на „обектите от особен интерес“⁴, намиращи се в трети държави, обхванати от искания за съдебно сътрудничество (включително искания за екстрадиция, искания за правна взаимопомощ и искания за конфискация), и наличието на значителни слабости, допринасящи за способността на престъпните организации да изпират пари или да прехвърлят активи с незаконен произход чрез финансовата система (наричани по-нататък за целите на настоящите заключения „приоритетни трети държави“).
3. В тази рамка Съветът приканва Евроюст, като се консултира по целесъобразност с ЕСМ, Европол и Европейската прокуратура, да събира и оценява информация за държавите, с които засиленото сътрудничество е от особено значение за борбата с организираната престъпност, и да предаде резултатите на Съвета и на Комисията за обсъждане. Междувременно работата по описаните по-долу мерки вече може да започне въз основа на оценка на нуждите, извършена от всяка държава членка, Комисията и Евроюст. Това ще даде възможност за по-добро приоритизиране и координация в бъдеще.

⁴ Обектите от особен интерес са лица и престъпни организации, представляващи най-висок риск от организирана и тежка престъпност, [програмен документ на Европол за периода 2024—2026 г.](#), стр. 58.

4. Съветът приканва държавите членки, Комисията, Евроюст и ЕСМ да организират обмен на опит и най-добри практики между експерти от държавите членки по отношение на съдебното сътрудничество с приоритетни трети държави. Важно е за участие в тези срещи да бъдат поканени не само прокурори и, когато е приложимо, разследващи съдии и служители на правоприлагащите органи, но и централни органи. Гъвкавостта също е важна, като се има предвид, че държавите членки имат различна степен на сътрудничество и нужди по отношение на конкретни трети държави.
5. Държавите членки се приканват да гарантират, че органите на държавите членки, които присъстват в приоритетни трети държави и играят роля за улесняване на съдебното сътрудничество, например, в зависимост от организацията на всяка държава членка, служителите за връзка, магистратите за връзка или дипломатическите представителства се насърчават да споделят придобития опит и добрите практики, които са развили в хода на съдебното си сътрудничество по наказателноправни въпроси със съответната трета държава, и по целесъобразност да обсъждат възможни съвместни подходи за комуникация със своите органи. Този обмен може да бъде организиран неформално и гъвкаво, с участието на представители на ЕС, когато е целесъобразно.
6. Евроюст развива интензивно сътрудничество с редица трети държави. Една от формите на това сътрудничество е командироването на прокурори за връзка в Евроюст. Сключени са няколко споразумения за сътрудничество, като в момента се водят преговори за още такива, които да бъдат сключени от ЕС. Този подход се оказва особено ценен. В оперативно обосновани случаи може да са необходими допълнителни усилия. Евроюст се приканва да разгледа възможността за командироване на магистрати за връзка, както е предвидено в член 53 от Регламент (ЕС) 2018/1727, в избрани случаи и, когато е възможно, в рамките на изпълнението на бюджета.

7. Съществуването на международно споразумение, предвиждащо правно основание за съдебно сътрудничество с трети държави, значително улеснява това сътрудничество. Държавите членки, ЕСВД и Комисията се приканват да насърчават присъединяването на приоритетни трети държави към конвенциите на Съвета на Европа, предоставящи това правно основание, по-специално конвенциите за екстрадиция и за правна взаимопомощ и протоколите към тях. Присъединяването следва да бъде насърчавано в сътрудничество със Съвета на Европа.
8. Важно е дипломатическите усилия да се съчетават с цел по-ефективно сътрудничество с приоритетни трети държави. Това означава също да се гарантира, че въпросите на съдебното сътрудничество, по-специално трудностите при искане за екстрадиция, се вземат надлежно предвид в по-широките обсъждания между ЕС и тези трети държави. Поради това:
- а) Комисията, като се консултира с Евроюст и, когато е целесъобразно, с Европол и ЕСВД, се приканва да изготви и редовно да актуализира информационен пакет за взаимодействие с приоритетни трети държави, включително съответни данни относно нивото на сътрудничество в правоприлагането и на съдебното сътрудничество. Този информационен пакет може да се използва в различните форуми за сътрудничество, в политически диалози или при посещения на представители на ЕС. Той следва също така да бъде споделен с държавите членки за техните собствени контакти със съответната трета държава.
 - б) Комисията и държавите членки се приканват да организират, когато е целесъобразно, специални диалози „Екип Европа“ с приоритетни трети държави в присъствието на високопоставени представители на Комисията и съответните държави членки, за да обсъдят конкретно как да се подобри съдебното сътрудничество от всички страни.

9. Описаните по-горе мерки представляват набор от инструменти за съдебно сътрудничество с трети държави, който да се използва гъвкаво и в зависимост от конкретните обстоятелства (включително положението по отношение на независимостта на съдебната власт, правата на човека и защитата на данните). Този набор от инструменти е особено полезен в рамките на допълнителните усилия за подобряване и засилване на съдебното сътрудничество с приоритетни трети държави в координация с усилията в областта на правоприлагането. Наборът от инструменти е от значение и в по-широкия контекст на съдебното сътрудничество с трети държави като цяло и следва да бъде взет предвид в този контекст.
-